СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 292. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 15-го грудня, 1936. — VOL. XLIV. No. 292. Jersey City, N. J., Tuesday, December 15, 1936. THREE CENTS

КОНФЕРЕНЦІЯ ЗА ПЛЯН МИРУ ДЛЯ АМЕРИКИ

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Скликані наборзі збори „постійного комітету для орґанізації миру" на Міжамериканській Конференції для Вдержання Миру постановили одноголосно всіми голосами членів, з котрих кожний є рівночасно міністром заграничних справ у своїй державі, предложили повній конференції два пляни забезпечення миру на західній півкулі.

Перший з тих плянів зобовязує всі американські держави до мирової співпраці на випадок, коли мир американських републик буде загрожений. Другий постановляє, що американські держави мають робити для замирення Америки, якщо прийшлоб до війни між двома державами Америки.

Ухвалення цих двох плянів запевнене. Конференційний керівничий комітет опрацьовує дальші пляни.

ПЛЯНУЮТЬ НОВУ „НАЙРУ".

ВАШИНҐТОН. — На Раді Промислового Поступу ухвалено резолюцію про потребу нового законодавства про реґуляцію промислів і торговлі, як це було в „найрі".

Бері, іменований президентом „координатор промислової коопероції", обіцяв подати до публичного відома відповідний плян нової „найри" ще цього тижня.

ХОЧУТЬ ПОСТІЙНИХ ТАБОРІВ „ЦИВІЛЬНОЇ КОНСЕРВАЦІЇ".

ВАШИНҐТОН. — Роберт Фечнер, директор бюра для Корпусів Цивільної Консервації („Сі-Сі-Сі") заявив у своїм рапорті для президента Рузвелта, що як довго будуть молоді люди, охочі до праці, а без праці не зі своєї вини, так довго „Корпуси Цивільної Консервації" можуть сповняти велику службу для національної політики.

ВЕЛИКА БИТВА МІЖ СТРАЙКАРАМИ Й СТРАЙКОЛОМАМИ.

ПАРК СИТІ (Юта). — Страйкуючі майнери копалень срібла зчинили кулачну бійку з соткою охочих до праці страйколомів і, звівши з ними справжню битву, не пустили їх до копалень.

ДАЛЬША КАМПАНІЯ ПРОТИ ТЕРОРИЗМУ.

СПРІНҐФІЛД (Ілінойс). — Федеральні аґенти далі арештували людей, підозрілих за підкладання бомб під наладовані вуглям залізничі поїзди підчас недавнього страйку майнерів, веденого так званою „проґресивною" майнерською юнією. З арештованих 32 осіб 25 уже постаралися за визначену судом заруку в сумі 10,000 долярів за особу й вийшли на волю.

НЕБУВАЛІ БЛИЗНЯТА.

КАЛҐАРІ (Алберта). — Д-р Лернер подав місцевій ґазеті вістку про небувалий випадок народження близнят. Дня 15-го листопаду ц. р. в одній родині в Саскачевані народилася дитина. Лікар певний, що за місяць народиться дитина. Перша дитина важила при народженню півчверта фунта й живе; лікар певний, що друга теж буде жива.

ВІДГУКИ ІМІҐРАНТІВ НА КРАЄВІ ПОДІЇ.

НЮ ЙОРК. — У готелю Астор відбулися в неділю збори айриської (ірляндської) націоналістичної орґанізації „Клен-на-Ґейл оф Америка" в справі недавніх подій в Ірляндії. Двісті делеґатів, що заявилися на зборах, однодушно осудили признання айриським парляментом короля Юрія Шестого. Збори заявили, що вони „не признають авторитету короля Англії над старинною й непобідною айриською нацією".

На заклик Німецько-Американської Ліґи Культури відбувся в Гонтс Пойнт Пелес у Бронксі так званий Німецький День. Віче, на котрому зявилися півчверти тисячі осіб, слухало, як бесідники осуджували уряд Гітлера. Між бесідниками були д-р Курт Розенфельд, бувший пруський міністер судівництва, та князь Губертус фон Левенштайн, бувший провідник німецького католицького молодечого руху.

80,000 ОСІБ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ ЧЕРЕЗ ПОВІНЬ.

МАНІЛА (Филипини). — Уряд і Червоний Хрест вислали в долину ріки Каґаян, що вилила була минулого тижня, допомоту для жертв повени. Обчисляють,. що вилив цеї ріки вигнав з домів коло 80,000 осіб. Досі знайдено 116 трупів жертв повени.

СКІЛЬКИ МІЛІОНЕРІВ В АМЕРИЦІ?

ВАШИНҐТОН. — Податковий уряд знайшов між оподаткованими людьми краю 33 особи, що платять податок від річного приходу понад 1 міліон долярів.

Таких міліонерів було в 1933-тім році 50, у 1932-гім 20, у 1931-шім 77, у 1930-тім 150, у 1929-тім 513, у 1928-мім 511, у 1921-шім 21, у 1914-тім 60.

В ЮВИЛЕЙНІЙ КНИЗІ У. Н. СОЮЗУ

ЯКА ВЖЕ НА ВИКІНЧЕННІ,

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ ПОДАСТЬ ТЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ,

ЯКЕ У. Н. СОЮЗ МАТИМЕ З КІНЦЕМ ЦЬОГО, 1936, РОКУ.

ТЕПЕР ДО ПОВНОГО ЧИСЛА 30,000 БРАКУЄ ЩЕ 292 ЧЛЕНИ.

ТИХ 292 ЧЛЕНІВ МИ МУСИМО ДІСТАТИ ДО КІНЦЯ РОКУ,

БО НЕ МОЖЕМО ДОПУСТИТИ ДО ТОГО, ЩОБИ ПРОПАМЯТНА КНИГА У. Н. СОЮЗУ ВИКАЗУВАЛА МЕНШЕ ЯК 30,000 ЧЛЕНІВ. ТОМУ ДОЛОЖІМ УСІХ ЗУСИЛЬ І СПОВНІМ ЦЕЙ ВАЖНИЙ СОЮЗОВИЙ ОБОВЯЗОК.

БАТЬКО ЗІМЛІВ, ЯК ПОЧУВ ПРО ЧВОРАКІВ.

В Сінат, Мізурі, вродила жінка фармера Джеймса четверо дітей за одним заходом. Коли лікар, що був при породі, сказав радісну новину батькові, той зімлів. З тих дітей один був хлопчик, а троє дівчат. Незадовго перша й остання дитина, обоє дівчата, померли.

ЦЕРКВИ КРИТИКУЮТЬ УРЯД ЗА ЗБРОЄННЯ.

На зборах Федеральної Ради Церков Христа в Америці, що відбулися в Асбери Парку, Ню Джерзі, ухвалено заяву, що християнські церкви не можуть піддержувати морально збільшування военних узброєнь американським урядом, бо це противилосяб мировій політиці. Збори заявилися теж за те, щоб військовий вишкіл у публичних школах був добровільний, та щоб він починався аж з колеґій.

ДОРОГО ЗАПЛАТИВ ЗА ЇЗДУ З ВЕНКУВЕРА ДО ТОРОНТА.

Дорого заплатив за їзду товаровим потягом з Венкувера до Торонта Йосиф Мур з Давфриду, Ман. Його знайдено в Торонті непритомним у товаровім ваґоні, наповненім земними орішками (пінотс). Ваґон виїхав з Ванкувера 9 днів передтим. Як запечатано його в Венкувері, так він і прибув до Торонта. Увесь той час Мур лежав на орішках і живився ними, але пити не мав нічого. Було зимно і він мало що не замерз. Непритомного забрано до шпиталю і життя його врятовано, але показалося, що в його ноги кинулася ґанґрена і лікарі були приневолені відтяти йому обі ноги.

Мур, кажуть, по народности українець. В літі він робив на фармах коло Давфину. 15 жовтня знайдено його виснаженого голодом на передмісті Вінніпеґу і забрано до шпиталю. Зо шпиталю він вийшов 23 жовтня і, не багато думаючи, вчепився тяґарового ваґона, що завіз його до Венкуверу. Там, як він сам оповідає, вийшов на місто, впився, по пяному заліз знов до першого ваґона, який знайшов, і заснув. Пробудився, коли ваґон був уже в русі, але з ваґона ніяк не міг видобутися. Пробував звернути на себе увагу стуканням, але й це не помогло. Остаточно втратив притомність і так його знайдено.

КОНФІСКАТА „БІЛОРУСЬКОГО ВІДРИВНОГО КАЛЕНДАРЯ НА 1937-мий РІК".

„Беларуская Криніца", що виходить у Вильні, пише: Адміністраційна влада сконфіскувала 23-го жовтня ц. р. цілий наклад „Білоруського Відривного Календаря на 1937-мий рік". (30,000 примірників), який на спілку видали три виленські білоруські книгарні. Справу цеї конфіскати вирішить незабаром суд.

НАГРОБНИК СВ. ІВАНА.

Американський археольоґ д-р Джордж Ламса відшифрував у Вашинґтонському Музею напис на колюмні, яку відкопано торік серед руїн синагоґи в Капернаумі. Є це — як каже д-р Ламса, нагробник св. Євангелиста Івана. Напис виритий арамейською мовою, якої вживали за часів Ісуса Христа мешканці Галилеї. Ця мова збереглася досі без змін серед 22,000 асирійців у горах Курдистану. Д-р Ламса каже, що Христос говорив по арамейськи і цією мовою виголосив свою першу проповідь у Капернаумі.

ПОМИЛКА КОВАЛЯ.

Експльозія ґазоліни запалила одіння на ковалеві Джанові Урсулеві в Ґленела, Ман. Щоб згасити вогонь, він скочив у бочку, думаючи, що вона з водою, одначе бочка була порожня і в додатку коваль застряг у ній так, що не міг видобутися. З трудом вдалося йому бочку перевернути і висунутися з неї і аж тоді скочив у сусідову яму з водою.. Так остаточно вгасив огонь на собі.

ВІРНИЙ ПЕС УРЯТУВАВ ФАРМЕРА.

80-літнього фармера Дейвиса, на захід від Трі Гилс в Алберті, врятував від смерти вірний пес, коли його звалила на землю корова й готовилася вдарити роґами. Пес кинувся на корову й прогнав її.

ПРИПИНЯТЬ ЧАСОПИС, ЩО МАЄ 270 ЛІТ.

Недавно видавнича спілка, що видає в місті Ґенті в Бельгії часопис „Ґазет фан Ґент" („Ґентський Часопис") фляманською мовою минулих 270 років, оповістила, що припинить видавання свого часопису з першим січнем 1937 р. через грошеві клопоти.

ВИТЯГНУЛИ ПОЛЬСЬКУ КУЛЮ.

Михайло Дмитрик, бувший стрілець Української Армії, був постріляний у 1918 р. польськими леґіонерами, діставши кулю в плечі. Ту кулю вдалося витягнути з плечей 8. грудня б. р. без усяких перешкод. М. Дмитрик живе в Честер, Па.

ЯК ЗАПЕВНИТИ СОБІ ДАХ НАД ГОЛОВОЮ НА ЗИМУ.

Спосіб на це винайшов один волокита в Яблонові коло Торуня (Польща). Він розбив палицею велику шибу виставового вікна, вартости 500 зл. і спокійно чекав, аж прибуде поліція. Як мотив свого вчинку він завив, що хоче дістатися до вязниці, щоб мати харч і дах над головою. Його бажання сповнилося.

ЖАХЛИВИЙ ЗЛОЧИН.

На залізничій лінії Н.А.Р., що йде на Піс Ривер, недалеко албертійського містечка Чисголм, 40-літній Карло Швец застрілив 30-літнього секційного формана Карла Нелсона, його 23-літню жінку і півтретярічного сина убив ложищем від стрільби, далі застрілив 35-літнього Івана Марцинюка і 55-літнього Дж. Рула. По довершенім злочині сам застрілився. Швец був безженний. Злочин поповнив з пімсти за те, що Нелсон став форманом на його місце. В листі написав, що він „перетомлений життям".

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ УЧИТЕЛЬКИ-УКРАЇНКИ.

В криниці біля сільської школи, що лежить 25 миль на північ від містечка Веґревил в Алберті (Канада), знайдено тіло 25-літньої вчительки Анни Кирилюк. Коли ранком того дня прийшли учні в школу, а вчителька не приходила, вони пішли до хати, де вона самітна мешкала. Одначе й там її не було. Почалися пошукування. Остаточно знайдено її в криниці. Слідство виказує, що вона ввечері пішла набрати води з криниці, поховзнулась і впала вниз головою. Поранення на руках і раменах ведуть до припущення, що вона старалася рятуватись, одначе криниця була дуже вузька і вона не могла в ній обернутися. Криниця в середині має дві стопи в промірі. Панна Кирилюк є дочкою відомого веґревильського українця, Василя Кирилюка.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О. У. Н.

ЛЬВІВ. — Перед судом присяглих у Львові розпочалася 28 листопаду ц. р. розправа проти 25-літнього В. Макара, 20-літнього В. Хоми і 20-літнього М. Смулки, яких польський уряд потягнув до відповідальности за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів. Обвинувачених обороняють адвокати: д-р С. Шухевич і д-р В. Гриньовський.

НАҐІНКА НА УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ У КИЄВІ.

БЕРЛІН. — Берлінський „Анґріф" повідомляє про нові репресії московської влади в Україні проти українських письменників. Влада нібито викрила нові „націоналістичні тенденції" в діяльности орґанізації українських письменників у Києві і в звязку з цим скинула відомого письменника Сенченка з головства в згаданій орґанізації. Тому, що подібні „ухили" повторюються від ряду літ, советська влада вирішила доручити провід над українськими письменниками спеціяльній контрольній комісії письменниками спеціяльній контрольній комісії, складеній з пятьох членів.

АРЕШТУЮТЬ, ХОЧ НІБИ Є „КОНСТИТУЦІЯ".

МОСКВА. — Не звертаючи уваги на новоухвалену „конституцію", арешти в Советах продовжуються з давньою силою. Комісар справедливости Криленко без обиняків заявляє в „Ізвестіях", що боротьба проти „троцькістів" і інших ворогів советського режіму не буде послаблена ні на мінуту. „Ми будемо продовжувати з непослабленою енерґією, говорить він, нищення всіх останків капіталістичної ідеольоґії та дрібно-буржуазних звичаїв і традицій. Для тих, що стануть до боротьби проти соціялізму, ми знайдемо всякі способи, до викорінення включно". В Советах ніхто не вірить, що „конституція" принесе якунебудь зміну.

ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ ПРОТИ „КОНСТИТУЦІЇ".

ПАРИЖ. — Управа „Прометея", орґанізації еміґрантських політичних ґруп тих народів, що поневолені большевиками, запротестувала проти советської новоухваленої „конституції". „Советський уряд, говорить протест, потоптав інтереси неросійських народів, а заразом новою конституцією намагається зробити враження, що ті народи мають повні політичні права. Політична еміґрація України, Грузії, верховинців Північного Кавказу, кримських татарів, Карелії, Туркестану та кубанських і донських козаків протестують проти накиненого їм советського устрою".

СОВЕТИ ЗДАВЛЮЮТЬ НАУКУ.

МОСКВА. — Советська влада заборонила відбуття світового конґресу ґенетики (науки про родовід істот), що мав відбутися з участю тисячі вчених з цілого світу в серпні цього року в Москві. Рівночасно вона арештувала своїх учених: Завілова, Штивка й Аголя (останній з Української Академії Наук). Закидає їм советська влада те, що у своїх наукових дослідах вони роблять такі самі висновки, до яких прийшли німецькі націсти, а саме, що не всі людські роди мають однакову вроджену інтеліґенцію. Советська влада повела гостру кампанію проти згаданих учених і остаточно довела до їх арештування.

ГРІЗНА СИТУАЦІЯ В КИТАЮ.

ШАНҐГАЙ. — Збунтовані китайські війська на чолі з ґен. Чанґ-Гсу-Ліянґом арештували головного команданта китайських військ, ґен. Чіянґ Кай-Шека, й післали ультіматум до китайського нанкінського уряду з домаганням негайного виповідження війни Японії, приречення, що уряд так довго не перестане боротися проти Японії, аж доки не відзискає всіх утрачених територій, та позволення, щоб до китайської націоналістичної партії, Куомінтанґ, дозволено приймати комуністів.

ТОКІО. — Японські круги є того переконання, що у звязку з бунтом ґенерала Гсу-Ліянґа й арештуванням Кай-Шека в Китаю виринула дуже грізна ситуація, яка може потягнути в крутіж війни наперед Азію, а згодом Европу. Бо за цим бунтом, говорять японці, стоїть Москва.

ЦЕРКОВНІ ДОСТОЙНИКИ ТАВРУЮТЬ БУВШОГО КОРОЛЯ.

ЛОНДОН. — Архиепископ з Кантенбері прилюдно натаврував бувшого короля Едварда за те, що він утримував звязки з „чужими" жінками. Подібне зробили й інші епископи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАНЕПАД ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

Як ще хто був в Америці, що ждав від річної конвенції Американської Федерації Праці, що недавно відбулася в місті Тампа, в стейті Флорида, якоїсь акції на рятунок цеї організації робітників, той мусів нею зовсім розчаруватися. Ціла конвенція робила на безсторонних обсерваторів враження повної мертвеччини.

Не можна сказати, що конвенція не мала великої нагоди. Перед конвенцією станули питання великої ваги, і ці питання конвенція могла розвязати у конструктивний, відважний спосіб. Між такими справами було передовсім питання способу організувати робітників у юнії: чи на основі промисловій, чи фаховій. Були далі питання кампанії серед сталевих робітників, моряцький страйк, творення фармерсько-робітничої партії, поправка американської конституції для уможливлення суспільного законодавства, боротьба проти фашизму в Америці. Можна було в кождій з тих справ заняти становище сильне, молодецьке, відважне, яке могло стати основою живої акції.

Та конвенція такого становища заняти не вміла. Вийшла, наприклад, справа способу організації, і став справу реферувати Матю Вол, один з найконсервативніших людей Федерації Праці, котрого само імення виключає можливість погодження з собою посварених фракцій. Писали ґазети, що Вол читав рапорти слізливим тоном і закликував до згоди, одначе слова його рапорту були такі прикрі й драстичні, що до ніякої згоди довести не могли. Цей рапорт просто не дав найменшої можливости для юній, які зорганізувалися в „комітет для промислової організації", приступити назад до Федерації Праці. Як конвенція ухвалила предложену урядом Федерації резолюцію в цій справі, вона тимсамим знищити, чи раз на все, можливість для цих юній вертатись до Федерації Праці. А ці юнії мають понад міліон членів, коло одної третини всього членства Федерації Праці.

Таксамо й в інших справах конвенція не проявила ніякої здібности вийти поза перестарілі розвязки. Щоправда, конвенція ухвалила резолюції про потребу кампаній для організування робітників у ріжних незорганізованих промислах, але ці резолюції мусять лишитися побожними баженнями, що не стануть основою до якоїнебудь акції.

Не можливож вести акцію за організацію нових юнійних відділів, коли центральний місцевий комітет юній не буде мати права проголошувати ніякої фірми несправедливою для робітників, а буде обовязаний старатися аж за відповідний дозвіл від верховного уряду юнії або Федерації Праці.

Цього роду обмеження мусять відібрати охоту до праці. З ними Федерація Праці мусить далі нидіти.

ЗМАГАННЯ ДО ЗАРАДИ БЕЗРОБІТТЮ

I.

В останніх кількох тижнях на фронті безробіття зазначилися такі важні події:

Великі компанії почали підносити дивіденди, у висліді чого папери на біржі підскочили на вартости. Заразом почали компанії виплачувати бонуси своїм робітникам, а також почали підносити їм платню.

Федеральний уряд у Вашинґтоні кілька разів соромливо натякнув, що буде ступнево звивати „адміністрацію поступу праці" (Доблю Пі Ей"), а обовязок опікуватися безробітними передаватиме стейтовим і муніципальним урядам.

Третім замітним випадком є уступлення підсекретаря хліборобства, Тоґвела. Уступаючи, заявив він у своїй промові, що фактично ми не є ще на правдивім шляху до економічної поправи. Бо хоч продукція росте, а навіть промисл частинно назад абсорбує армію безробітних, проте внаслідок технічних уліпшень безробіття не маліє пропорціонально до збільшення продукції. Беручи під увагу пів-міліоновий приріст безробіття зпосеред молодих, наростаючих поколінь, що заливають ринки праці, продукція мусіла би збільшитися майже вдвоє, щоб абсорбувати всіх безробітних. А це з огляду на обмежену консумцію є неможливе. Як вихід з цього положення Тоґвел подає ступневе вкорочування годин праці.

Дальшим черговим випадком є заява бувшого президента Гувера, який сказав, що коли не зросте споживча сила народу, то в короткому часі можна сподіватися такого самого економічного заломання, яке було в 1929 році.

Ці випадки досить замітні, щоб над ними застановитися.

Тоґвел не має надії, щоб покупну силу людей можна було аж так збільшити, щоб вона була всилі спожити два рази більшу продукцію від тої, що її нині американський нарід продукує. Тому він пропонує зменшення годин праці. Зновуж Гувер кладе натиск на збільшення покупної сили.

Вдумуючись у заяви цих державних мужів і економістів, мається враження, що вони чогось не договорюють. Коли йде про ствердження лиха, то вони дуже докладно трактують предмет. Колиж іде про висновки, то вони відразу стають загадочними й на пересічного громадянина роблять враження, немовби хотіли сказати: „Вихід є туди крізь цей темний отвір; але за порогом цього отвору є пропасть"...

Яка це „пропасть"? Залізним економічним законом можна уважати це: щоб зрівноважити нині продукцію з консумцією, треба або вкорочувати години праці, не обтинаючи платні, або збільшувати платню, не збільшуючи годин праці. Маючи більше грошей до своєї диспозиції, широкий загал сконсумує цю надвишку продукції, що її витворить промисл. Третьої можливости нині нема. Бо експорт за границю в нинішнім часі індустріялізації всіх країв треба виключати з рахунку. Можна числити, що міжнародній товарообмін буде чимраз більше обмежуватися лиш до тих продуктів, які є спеціяльністю певного краю, так як шампан у Франції, швайцарський сир у Швайцарії і т. п. Але й ці продукти будуть ступнево зникати з світового товарообміну й народи будуть привикати обходитися без них, так як обходилися без них кілька віків тому. Буде ще грати ролю виміна основних сирівців, таких як вугіль, залізна руда, нафта, збіжжя. Але витвір викінчених фабричних продуктів вже нині перестав цілком опиратися на експорті, а опирається вцілости на власній, домашній консумції. Це економісти дуже добре знають, тому за всяку ціну стараються зрівноважити домашню продукцію з домашньою консумцією, чи то шляхом змншення годин праці, чи шляхом підвишки платень.

Та тут зачинається їх недоговорювання й таємниче завивання справи в папір. Бо раз ставнувши на цьому становищі, треба витягнути дальший ланцюх льоґічних висновків і сказати: вкорочення годин праці із задержанням старих платень; або підвищенням заплати враз із задержанням старих годин праці означає відповідну підвишку цін на продукти. Зновуж підвишка цін виставляє внутрішні ринки на небезпеку, що їх будуть заливати чужі вироби, які будуть дешевші. Тому першим льоґічним кроком вкорочення годин праці, або підвишки платні буде піднесення тариф в охорона рідного промислу від заливу чужих продуктів.

Але піднесення тариф потягне за собою це, що чужі держави також піднесуть тарифи на продукти, які дана держава експортує до них. **Це до решти вбє міжнародній товарообмін і поставить край на виразний шлях економічного націоналізму, а в дальшому бігу, чи подобається це кому чи ні, на шлях корпоративного устрою...**

Бо економічний націоналізм якраз прямує до того, щоб у цілости зробити свій край самовистарчальним, себто, щоб розвинути такі економічні галузи, яких брак в краю; а також, щоб зліквідувати такі, які були надто розвинені. Його ціллю є збалансувати домашню продукцію з домашньою консумцією, й через те увільнити край від економічних впливів з закордону. Ця тенденція в практиці мусить привести більше чи менше строгий корпоративний устрій. Бо зрівноважуючи продукцію з консумцією, даний уряд мусітиме накладати контролю на власників капіталу і працьовників. В дальшому бігу він мусітиме прямувати до злагіднення конкуренції поміж поодинокими економічними підприємствами, як також поміж поодинокими суспільними верствами. Злагіднюючи поміж ними тертя, даний уряд буде мусіти апелювати до патріотизму й національної солідарности, що у висліді мусить довести до політичного націоналізму, чи, коли комусь це більше подобається, до фашизму...

Це знають економісти і тому так загадочно мовчать. Хоч велика частина преси ще далі розписується про „інтернаціональну кооперацію", то вже навіть найбільші прихильники цеї концепції бояться приступати до неї з чисто економічного боку й обіцювати, що вона розвяже економічну скруту. Бо така інтернаціональна розвязка моглаб наступити тільки тоді, колиб усі народи на світі згодилися працювати одні і ті самі години й платити своїм робітникам однаково, на цілім світі однакову, заробітню платню. **Але як довго японський робітник, орудуючи даною машиною 12 годин на день, дістає за свою роботу пів доляра — так довго американський робітник не може дістати пять чи вісім долярів за ту саму роботу, хіба що його охоронить держава відповідними митами...**

Принцип інтернаціональної економічної співпраці є фікцією. Бо тяжко сподіватися, щоб колись усі народи на світі прийшли аж до такого порозуміння, щоб ухвалили в себе завести однакові години праці й однакову заплату. Супроти цього залишається засада національної співпраці.

ХЛОПЦІ—АЛЯРМ!

(Промова Миколи Голубця на Вечорі Стрілецької Пісні у Львові).

Стрілецька пісня. Може навіть не пісня, може тільки... жовнярська співанка, що їй не під силу рівнятися ні з могутніми акордами рапсоду про похід Ігоря, ні з бандурним рокотом козацьких дум? Не турбувалися науковим окресленням для своєї химерної дитини її творці — сьогодні поважні громадяни, а колись „стрільчики" — Михась Гайворонський, Ромко Купчинський, Льоньо Лепкий і скільки ще там їх не хилялося над її колискою. А сама вона — ота стрілецька пісня чи співанка?

З нею — то щось так, як колись було з українською мовою. П. П. фахівці-мовознавці, не маючи кращої роботи, морочили собі голови над проблемою: діялект, чи самостійна мова?

Тимчасом життя робило своє, поки не прийшов великий поет і вирішив питання раз на все:

„Звіть це діялектом, звіть — жарґоном,
А вона — лунає відгомоном
В міліонах серць живих!"

В міліонах серць живих лунає сьогодня стрілецька пісня й ні одному з тих серць не цікаво морочитися проблемами музикольоґії. Бо й пощо? І так нема сили, що зупинилаб процес проникання стрілецької пісні в маси.

Скільки разів долетить до нашого вуха гомін стрілецької пісні, стільки разів чуємо, як щось невимовно рідне, близьке, тепле виповнює наше серце вщерть і примушує його тремтіти від глибокого зворушення?

Деж джерело цього зворушення?

Очевидно — в нас самих.

Ми, як одна збірна історична особовість, видали колись з себе Стрілецтво; воно жило **нашою** вірою, поривалося **нашими** пориваннями, пісні, що їх воно творило й співало, були **нашими** піснями, в них ми знайшли себе з усіми **нашими** почуваннями, з усею ритмікою ударів **нашого** збірного серця. Колиж на годиннику історії прогомоніли останні удари великих днів, коли стрілецтво виповнило те, що було йому призначене в Книгах Немезіс, коли воно вернулося в лоно, з якого вийшло, то вернулося не тільки із славою своїх подвигів, з досвідом своїх розчаровань, але і з тою піснею на устах, що мала будити сонних, кріпити знеможених, запалювати зневірених.

„А ми нашу славну Україну
— розвеселимо!

Завдяки тій пісні покоління, що не бачило „живого стрільця" на очі — живе стрілецькими думками і почуваннями, спогадами стрілецьких боїв і походів таксамо інтензивно, як ті, що творили стрілецьку пісню й ті, що вона про них співала. Та неписана, жива, невмируща традиція — це посів стрілецької пісні, дарма, що може справді не під пару вона ні княжим рапсодам, ні козацьким думам.

Правда, живуть іще ті, що мали щастя носити гордий титул Січового Стрільця. Небагато вже їх. Одних земля приспала.

„У край зруба,
коло зломаного дуба...
Ті не встануть вже".

Другі відходять одинцем. Третіх життєва буря розвіяла по світу мов осінне листя. Живуть і наслухують, як міровим кроком віддаляється від них молодість, то одна морщина на чолі, то один срібний волос на скрані, все далі й далі, в безповоротне минуле...

Та є таке чарівне ешван-зілля, що привертає молодість, обдає нас далким подихом, овіває пестощами весняного леготу. Від того чару виростають нам крила — метелиці, чи вірлині. Залежно — кому в якім краще до лиця.

Мов заворожені відриваємося від землі, вириваємося з обіймів дійсности й летимо ген-гей у часи, в яких... пачка „драмок", шалька гарячої кави й безпримірне, очайдушне геройство стояло на одній лінії. Історія їх потім розмежувала. Та колись, колись усі ті речі належали до категорії „А".

Ах, та історія! Вона кинула на минуле свої світла і тіні. Вона відмежувала героїв від „маркірантів", а колись вони ходили стрілецьким шляхом разом і співали стрілецьких пісень.

Історія... Ні — жмут спогадів.

На початку було щось з пародії: Австрія, що поспішила з виповідженням війни Росії, не обсадивши кордонів, мусіла тікати з Галичини. А ми, оті тисячі „добровольців", що з їх „доброю волею" не знала Австрія, що робити, мусіли тікати разом з нею. Зі Львова до Стрия, а відтіля далі, на Закарпаття. За нами навздогін рвався стогін московських гармат, курилися палаючі села. Усе довкола нас пройняла паніка. Та з вагонів, що їх начинено нами, мов оселедцями, ґреміло на всі застави:

„Будем бити москаля, москаля, москаля,
Аж му буде траляля, траляля, траляля!"

Очевидно, співаючи це, ми не мали на думці ні стрийських ні закарпатських москвофілів. З цілої „союзної армії" ми **одні вірили**, що це не панічна втеча, а пляновий відворот на „згори приготовані позиції", як тоді писалося в воєнних „беріхтах".

Колиж ми осіли на Закарпаттю, оглянулися довкола й глянули на себе, нам стало смішно з себе:

„Маширують добровольці
через Мезетеребеш,
Чи то войсько, чи то банда,
ти ніяк не розбереш!"

Трудно — мундурні й муніційні магазини „союзної армії" були запечатані перед нами сімома печатями. Ніхто з австрійських „коміснопфів" не знав, що зробити з нашим боєвим запалом і ми довго ходили мов полунагі етіопці, з допотопними „вердлями" на раменах.

Та прийшла пора і нам рушити у вимріяне „поле".

„Хлопці — алярм! Гей вставайте,
Вже найвищий час —
Наступають на три шляхи
Москалі на нас!"

Та москалі чомусь не наступали. Чи не мали того в пляні, чи може... може злякало їх наше вічне „траляля!", що лунало скрізь, кудою ми не йшли. Волілиб не ризикувати...

Тижнями мокли хлопці на „фельдвахах". Ждали москалів, ждали огненого хрещення, врешті москалі почали їм привиджуватися. Одної ночі побачили, мов на долоні, що москалі наступають... Наїжили баґнети, кинулися вперед і... стануть мов укопані, перед вівсяними полукіпками. Потім співали:

„Полукіпок снопами махає,
А пан четар шварму розпускає".

Та нема на світі нічого вічного. Москалі врешті освоїлися з нашим „траляля" й зарикували... **Сянки, Веречки, Стинява, Корчин, Синевідсько, Болехів** і нарешті — славна кривава **Маківка!** Тепер уже чимраз частіше:

„Допитував вітер смерти —
Кому нині треба вмерти"...

Чимраз густіше виростали з землі березові хрестики, а:

„Серед поля гнулась тополя
Та на стрілецьку могилу"...

Та годі! Закопали товариша, заспівали „Журавлів" та йшли далі, ще й виспівували:

„Хто охоту має, хай йде з нами!"

Смерть їм була не страшна, очевидно та в „полі", бо могло статися більше нещастя:

„Як тебе не забє в полі гостра [куля,
То копитом від „фархіхи" вбє [кобила".

Тому хто міг тримався подальше від „фархіхи".

А війна, та ще й з перспективою на **Київ, хіба невеселе** діло? Остаточно не всеж у полі від ранку до ночі, а від ночі до ранку люди стріляють до себе. Більше всього маширу-

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНЬ".

Передрук заборонеться. — Авторські права застережені.

(78)

Очі й ніс Ферапонта виявляють неспокій. Усміх його гіркий. Двацять років учив він про „Степние края, Черноземную полосу" і тут знеацька Україна. Дід Дніпро, Тарас Шевченко, мова... З невідомого, з підземелля, з туманів минулого виступає й заливає кляси, коридори, обступає навкруги пана географа та історика Ферапонта ненависна Україна.

Він не ходить, не сидить, не спить. Він гасає з кляси в клясу, брязкає невинними дверима, шарпає старенького Іванова, в якому короткі й довгі Піліпи починають балакати „мовою".

І не видержав Ферапонт. Цього особливого ранку зявляється в клясі, робить кілька напружених зусиль і починає:

— Панове! Від сьогодні пічнемо вкладати історію й географію на українській мові.

Всі кляси, салі й кородори розносять нечувану вість. Ферапонт упав! Великий малорос не видержав. Матрози і Пушкін не помогли, зрадили. Йде мова і валить язик. Нема ради...

По Водохрещах вертається з німецького полону дядьків Василь. Вечір. У світлиці на комину блимає маленька нафтова лямпочка. На лавах кусяє кілька сусідів, що зійшлися „посидіти", полаяти погоду, оповісти, хто де помер на еспанку, згадати Петлюру. Переговорили все і замовкли. Одарка сидить на печі, Єлисей під бугаєм на тапчані „підбиває" мотузом постіл. Йому зовсім нічого не видно, але свою роботу він знає і пальці зовсім добре заміняють очі. Він виводить під носом якусь стару протяжну пісню...

У кухні зовсім темно, тільки маленька смужка кволого світла продирається крізь напівідчинену половину дверей.

Сінні двері рипнули і хтось увійшов до кухні. Всі підіймають голови. Володько встає з стільчика, що стоїть перед горіючою грубкою, і відхиляє двері до кухні. З темноти питає Василь.

— Добрий вечір вам! — каже він повільно мішаною мовою. Вимовив і стоїть, оглядається, ніби хоче отямитися, куди він попав. Маленька хвилинка тиші. З тапчана встає Єлисей. З лав зводяться сусіди. З печі злазить Одарка. Очі в неї великі, здивовані. Вираз ніби переляканий. Палажки нема дома. Вона десь вийшла, може до Харитини.

— Васильо!

Це виривається майже одночасно в усіх присутніх... Боже! Василь! З німецького „плену" вернувся. Ніхто не вірив, що живий. Так. Він живий, але він ледви тримається на тонких, мов патики, ногах у черевиках та обмотках. На ньому чорна по коліна „шинеля" з жовтим нарукавником на лівому рукаві. Щоки повпадали, від чого випявся наперед великий, з легка горбатий ніс. Під носом великі вуса.

Обійми. Одарка плаче. Ну, ну... Чого? Він вже вернувся. Не було і вернувся. Чотири роки не було. Ходив далекими дорогами, чужими краями, страждав, а ось живий вернувся і знов у рідній хаті, серед рідних людей.

Зняв чорну „капоту", сів на лаві, опер довгі висохлі руки на коліна і дивиться глибоким зором по стінах, по стелі, по долівці.

— Знов дома, — проговорив. — Часом навіть не вірилося, що буду тут... — І повів широкою плиткою долонею перед собою.—Був у Остропілсен. Східній Прусії... — добавив.

Одарка, мов задубіла, стоїть перед ним, Єлисей опритомнив — давай йому їсти!... Чогож ти!...

— Охляв, — каже Василь. — Три тижні в дорозі. По стаціях повно народу. Тьху!... У Гомелі два тижні в „лазареті" пролежав. Тиф. Недавно встав. Трудно. Зі Здолбунова, колиб не підвіз отой... Вже й забув... Зі Шишковців один... Мабуть не дійшов би... Да.

Одарка смажить нашвидко яєшню. Василь роззуває поволі черевики, розмотує обмотки. Кожну річ обережно і байдуже бере довгими білими пальцями і складає купкою на боці.

— Все вошиве. На стаціях без перерви сунуть. Зі Сибіру, з Германії... Туди й назад. Валить народ. Отак клякне десь коло куба з кипятком і лежить, як стерво.

Розмотав з ніг промочені ганчірки, стягнув протоптані вовняні панчохи, виглянули білі, кістляві, з довгими покоцюрбленими пальцями, ноги. Одарка цебричок теплої води піднесла. Василь миє ноги, всі дивляться на нього. Володько слідкує за кожним його рухом. Він не може погодитися з думкою, що це Василь. Веселий, радісний Василь, якого він так любив, якого стільки разів згадував. Життя, видно, не проста річ. Зімне, зібгає тебе, видушить із тебе форму, яку схоче, і все...

Ось Василь помився, пішов у кухню, передягнувся у чисте своє. На столі чекає на нього страва.

(Дальше буде).

ють, часом вперед, а часом відступають, залежно від ситуації, а все через села, міста й містечка.

Стрільцям надоїли Карпати: „Коби скорше з гір Карпатів!" тужить стрілецька пісня.

Нарешті — зійшли на доли. А там:

„Вже й зорі мерехтіли
І соловейко щебетав,
В очах сльози тремтіли
Як він її прощав".

Очевидно прощав скорше, як вона сподівалася, бо спішився, бо такий був приказ, але йдучи клявся на чому світ стоїть:

Я все тебе згадаю, що ти моя „єдина".

Хтож би сумнівався? Воєнна комунікація була тоді під псом і важко було тій „єдиній" скомунікуватися з своєю посередницею, ще важче з наслідницею. А зрештою — яка ріжниця? Таж —

„Нема в світі кращих хлопців
Над Січових добровольців.
Як ідуть в бій то співають,
І співаючи вмирають".

Хтож міг з ними витримати конкуренцію?

А ще як промовив стрілець, а як ще й заспівав:

Дівчино-рибчино,
Подай же ручину...

Як вона могла йому відмовити? А потім, як...

З Бережан до кадри
Січовики манджали,
То краялось серденько
Від горя і печали...

Краялося, не зважаючи на запозичену мельодію й граматичні помилки...

Навіть у такого героя, як Черник, серце було не камінь і коли йому довелося манджати

„у далекий Сибір",
то він усе повертав очі
„до ясних тихих зір".
„А скільки раз поглянув,
То Вільхівець спомянув,
І так дивився сумно в си-
[ніючий простір"...

Дівчина не могла бігти ні за Черником, ні за Теліщуком, ані за Ромком, ані за Льоньом. Раз, що не було змислу, а друге — не випадало.

Шож дивного, що коли...

„Три рочки проминуло,
Кохання призабулось,
А в серці позістало
Лиш ох, тай ох, тай ох!"

Та прийшов час проби для галичан. Мало не катастрофа: — Сурма затрубіла до походу на велику Україну. „Зажурились галичанки" тай стрільці були маркотні —

Хтож нас поцілує в уста мали-
[нові,
Карі оченята, чорненькії бро-
[ви!"

Так, якби за Збручем не було дівчат, та ще й яких дівчат! Приймали вони стрільчиків, чим серце багате, й плакали по них не гірше галичанок. Така була вже доля одних і других.

Та прийшов Листопад... Замовкли соловії, притихли поцілунки й зітхання, бо

„Там піді Львовом на траві
[зеленій,
Гей там упав стрільчик тя-
[женько ранений"...

Не один упав, сотні, тисячі їх падали, аж... Поки...

„встоятись не було сили"...
„Засумувала трембіта"
і... скінчилося.

Тепер стоїмо задивлені в минуле, непевні майбутнього. Покоління, що не бачило „живого стрільця" на очі, росте на наших очах, живе живою традицією, то на її сторожі стануда стрілецька пісня. А ми, ми наслухуємо, як міровим кроком віддалюється від нас наша молодість, що одна нова морщина на чолі, що один срібний волос на скрані, все далі й далі в безповоротне. Та є ще таке чарівне євшан-зілля, що в силі нам повернути нашу молодість, обдати нас палким подихом, овіяти пестощами її весняного леготу. З гомоном стрілецької пісні оживають у нашій уяві й ті ночі тихі та зоряні й плюскіт весельця й тьохкання соловіїв. Та годі в них вслухуватися... — („Новий Час").

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ГАРТФОРДД, КОНН.

Листопадове Свято.

В неділю, 29. листонаду ц. р., відбулося в українській гартфордській громаді Листопадове Свято, получене зі святом героїв. Рано того дня о. Степан Баландюк відправив в укр. кат. церкві панахиду по поляглих героях. При панахиді були уставлені жінки українського Червоного Хреста. О. Баландюк виголосив над могилою зворушливу проповідь. Пополудні відбувся в галі українського Горожанського Клюбу святочний концерт. На цей концерт зійшлося стільки людей, як ще ніколи передтим. Було більше як 500 осіб, у тому багато гостей з сусідних міст.

На початку концерту церковний хор під проводом гром. Похмурського відспівав американський гимн, як теж кілька українських пісень, як: „Живи, Україно", „Грають сурми". Декламацію виголосила панна Кузій. Маленька дівчинка Похмурська відспівала „Ой та зажурились Стрільці Січовії". По тім був святочний реферат п. Е. Ляховича. Коли бесідник почав говорити, на салі втихло й люди слідили за словами бесідника, що розказував про листопадові події, яких він був сам учасником. Далі співав дитячий церковний хор „Боже великий єдиний" і „Чорна ріля ізорана". З черги предсідник покликав на бесідника адвоката з Ню Йорку, п. Михайла Пізнака, який виголосив по англійськи до української, родженої тут молоді, довший і дуже інтересний реферат. Бесідник говорив, як треба шанувати свій нарід, свою культуру і традицію, кажучи, що тільки шануючи українські культурні цінности, ми здобудемо тут пошану для себе від інших. Говорив також про те, що українська еміґрація в Америці придбала великі культурні і матеріяльні скарби, як: народні доми, церкви, фінансові інституції. Сам У. Н. Союз має понад чотири міліони долярів. А цього майна старші покоління не заберуть із собою до гробу, тільки залишать своїм дітям. Тому діти повинні відтепер брати активну участь в українських організаціях та цікавитись українським життям. Біля дві сотки людей стояло, бо не було де сісти, а проте їм не вкучилось і вони були би слухали ще довше. Потім були дальші хорові точки, як також деклямація панни Саґан. На кінець був представлений дуже мальовничий живий образ і відспівано український національний гимн.

В часі перерви переведено збірку, що дала $87.89. З того $10.60 від громади Ґлестонбури на інвалідів. Осталося $77.29, з чого комітет ухвалив $35 на політичних вязнів і $42.29 на українських інвалідів у Львові. Жертвували: П. Предзимірський $2; по $1: М. Курдина, П. Драпяк, М. Савяк, П. Троник, М. Данилів, П. Батюк, П. Салецька, Л. Апанович, А. Локоть, Ф. Шаркевич, П. Стисла, С. Канікевич, П. Курко, В. Гірчиця, К. Гірчиця, К. Яросевич, Я. Гвіздь, І. Бойчук, С. Мотиль, І. Бойко, П. Мей, Е. Лапа, П. Молява, В. Череватюк, М. Пізнак, Пазя Данилів, В. Ґонтарський, І. Саґан, І. Чихович, О. Куркс, М. Бойко, С. Кінчик, Е. Ляхович, Е. Саламаха і Н. Н.

За уряд свята: **Михайло Курдина,** предс.; **Катерина Яросевич,** кас.; **Петро Драпяк,** секр.

ЧЕСТЕР, ПА.

Свято Першого Листопаду.

Заходом Укр. Ам. Народнього Дому, укр. прав. церкви, відділу Союзу Українок, відділу ОДВУ та всіх орґанізацій, що приміщуються при згаданім Домі, відбулося дня 1. листопаду Листопадове Свято.

Панахиду за поляглих борців відслужив о. Омелян Мицик, виголосивши проповідь, присвячену поляглим Героям.

Програма свята складалася з трьох частей. В першу часть входили пісні, які відспіває хор Лисенка під проводом професора Григорія Корольова. Також віддеклямували „Розрита Могила" Юстина Огар, і „Іван Підкова", Елінора Бартіш.

В другій частині наш славний пяніст Франко Лаврик відограв на пяні гарну пісню котру сам скомпонував. Дует відспівали Ева Сорока і Анастасія Луцик „Ой горе тій чайці" і „Три Стрільчики". Деклямувала Ольга Найда „Скрізь плач і стогін". Прекрасно відіграла вязанку українських пісень Дитяча Орхестра, яку вчить знаний професор П. ДДубас. І дитячий хор під проводом о. О. Мицика відспівав дві пісні: „Видиш, брате мій" і „Дочумакувався".

Третю частину знову виповнили пісні, які відспівав хор Лисенка: „Вкраїно мати", „Ой Морозе Морозенку", „Зродились ми". Деклямував „Гамалія" Степан Стечій, „Не вмирає душа" — Григорій Луцик.

Вступне слово виголосив предсідник У. А. Н. Дому, гром. Михайло Тершавський. В своїмм вступнім слові дуже гарно представив, що кожний нарід в боротьбі за свободу мав успіхи і невдачі. Але й одні й другі святкує, щоб навчитися добрих прикмет та пізнати свої помилки. Українці святкують Листопадові Дні, щоб викорінити свої хиби, а навчитися чесної праці для добра українського народу.

Святочну промову по українськи виголосив о. Омелян Мицик, місцевий парох. В нім представлено зрив українського народу на Західніх Землях України. Були розглянені причини нашої програної. Підкреслено наші злі сторони в визвольній боротьбі, а головно атаманщину, яка не опускає нас і на еміґрації в Америці. В промові були наведені приміри з визвольних змагань інших народів та дуже гарно представлено їхню солідарність у важних моментах. Інші народи зуміли здобути собі волю тому, що уміли ставити добро своєї батьківщини понад партійність.

По англійськи святочну промову виголосив Ілля Луцик, молодий, тут роджений, студент. Цей молодий націоналіст зумів гарно представити вартість Листопадового Свята, а своєю енергією, яку вложив в промову, переконав присутніх, що є нові борці за здобуття свобідної Української Держави.

Кінцеве слово виголосив Василь Гарасим, взиваючи присутніх виховувати дітей на нових борців, приготовляючи їх до нових Листопадових Днів, які вже недалекі.

На закінчення відспівано національний гимн. З панахиди і з концерту привначено $10 на інвалідів, а $5 на політичних вязнів.

Бойко.

БОФАЛО, Н. Й.

Свято Української Державности.

Заходом товариств, сестрицтв і клюбів, що гуртуються при парохії св. Николая, відсвятковано в нашій громаді Свято Української Державности.

В неділю, 29 листопаду б. р., о. Сидоряк відправив у церкві при прекрасно прибраній могилі панахиду. По панахиді о. парох виголосив патріотичну і зворушливу проповідь. Вечором відбувся святочний концерт, який розпочався гимном „Далека Ти, а близька нам". Вступне слово виголосив місцевий парох о. Сидоряк, що представив важніші випадки з листопадового зриву. Перший Листопад приніс нам веселу вістку про незалежність своєї держави. Святкуючи Листопадове Свято, говорив бесідник, ми вщоюємо в нашу молодь нового українського духа та представляємо вартість і значіння державної свободи в тій надії, що, коли прийде належна пора, вона теж стане в ряди наших борців. Другим бесідником був гром. І. Дісик, який передав коротко історію боротьби за незалежність України.

Дальше виступав хор під управою проф. Юрія Головича що вивязався знаменито зі своїх точок, за що нагороджено його рясними оплесками. Добре випали також деклямації, дібрані до свята. Дальше забрав слово знову о. Сидорак і навів багато повчаючих історичних фактів, якими доказував, що Україна воскресне як велика держава і обєднає ввесь нарід від Карпат аж по Кавказ. При кінці був заклик складати жертви. Зложили: Українська Католицька Парохія з панахиди $20.85; з концерту $53.20. Український Ситизенський Клюб $15; Братство св. Николая, від. 127 У. Н. С., $10; Сестрицтво Неп. Зачаття $5; по $2: С. Рудий, О. Слотик; по $1.50: о. Сидоряк, Т. Новосядлий; по $1: П. Сукмановський, І. Когут, І. Була, С. Войтович, Ю. Ґура, Д. Стефанюк, М. Сохан, А. Макогон, Т. Кузіма, І. Бумбар, Т. Кушка, Ю. Круцко, Е. Тимкович, С. Кушка, Д. Тарасовський, Д. Цьопик, М. Хомин, Д. Колотило, Г. Плотиця, Т. Новосядлий, Т. Новосядлий (другий), Ксеня Макух, Ю. Баран, Г. Цьопик, В. Паньків, І. Дісик, М. Вітровий, Н. Бабала, В. Горгота, К. Котерко; Катерина Нагорна 85 ц.; по 50 ц.: П. Судин, Р. Вайда, В. Боровець, М. Купяк, М. Муціківський, С. Кузімський, В. Яблонський, А. Сохан, Катерина Нестор, М. Мартиняк, Христина Руда, М. Самуляк, Ева Ґура, Катерина Вальницька, Катерина Блакіта, Марта Кіналь, Марія Ґрех, Марія Вайда, І. Станкевич, М. Мазурчак, М. Ґах. Разом $105.85, які то гроші переслано через Обєднання на українських інвалідів.

Евген Тимкович.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Свято Державности.

В неділю, дня 1. листопаду, відсвятковано в нашій громаді Листопадове Свято, яке розпочалось в церкві панахидою за поляглих героїв Української Армії. Вечором відбулася друга частина свята. Це був концерт в Українській Галі на Стейт Стріт.

Вступне слово виголосив місцевий священик о. Іван Шуховський. Святочну промову виголосив п. В. Кедровський, а хором проводив п. В. Львівський. Співали гарні стрілецькі пісні. Школярики деклямували гарнзі вірші, та слухати не було кому.

Як на громаду Перт Амбой, то людей було замало. Ми не повинні дивитись на те, хто влаштовує народне свято, але вважати, щоб свято було, та щоб була зібрана і вислана допомога Рідному Краєві. Як в церкві так і на концерті за покликом о. Шуховського переведено збірку. В церкві зібрано $25.32. На концерті $93.-38. Разом зібрано $118.70. Розходів було $23.70. Вислано через Обєднання на інвалідів $95.

Жертвували: тов. Зап. Січ, від. 155 У. Н. С., $10; по $5: бр. св. Николая, від. 104 У. Н. С., бр. св. Михаїла, від. 50 Провидіння, бр. церковне, сест. Неп. Зач., Жіноча Громада, П. Гаврилів; о. І. Шуховський $3; по $2: С. Ґураль і К. Мельникевич; по $1: А. Лотоцький, Н. Фенчинський, Т. Гаврилів, С. Гонимар, В. Львівський, М. Юрчак, Т. Гавриш, І. Щуцький, О. Білецький, С. Каня, С. Гамусяк, Д. Вовк, П. Макар, І. Ваверчак, С. Шуховська, В. Дригинич, І. Горбусь, П Щуцький; по 50 ц.: С. Кордіяк, К. Ліман, М. Щуцький, Е. Марків, Д. Шуховська, М. Зельвак, О. Ковальчик; по 25 ц.: Н. Колодій, В. Ікало, А. Стройвус, М. Чумер, Т. Пашуля, К. Війтів, Р. Гавриш.

П. Щ.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член від. 10 У. Н. Союзу, складаю сердечну подяку головному урядові нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду запомогового. Як також дякую урядникам нашого відділу за їх труд і поміч.

А тепер звертаюсь до всіх тих українців, котрі ще не є членами У. Н. Союзу вступити в його ряди, тепер, заки ще молоді, щоб опісля, як буде запізно, не пожалували, бо тільки орґанізація така як У. Н. Союз може дати поміч вразі слабости, каліцтва і старих літ, а вразі смерти У. Н. Союз виплачує посмертне якнайскорше.

Г. Кривоніс,
Ансонія, Конн.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НОРТ САЙД ПІТСБУРҐ, ПА.

На інвалідів.

Збірку з Листопадового Свята в сумі $20.75 переслано через Обєднання на інвалідів.

За Комітет: **о. В. Козоріз**, голова; **А. Данило**, предс.; **М. Лейбик**, касієр; **Н. Струсь**, секр.

—o—

БОТЛЕР, ПА.

На інвалідів.

На Листопадовім Святі, що відбулося 29. листопаду 1936 р., заходом укр. прав. громади, зібрано на українських інвалідів $18.25 та вислано ті гроші через Обєднання на призначену ціль.

Жертвували по $1: М. Марків, о. Й. Боднар, Н. Ґринюх, М. Дрозда, Ю. Майкович, С. Федячко, А. Кулик, Н. Дмитрик; Ю. Білович; по 50 ц.: П. Лончина, А. Синовський, Т. Яніцька, П. Гавриляк, П. Войтович, А. Зрайко, М. Лучків, Т. Малецька, Н. Кулень, А. Федячко; по 35 ц.: Д. Теленьо, Д. Горват; по 25 ц.: П. Зубик, І. Чапельська, Л. Пельц, Гавриляк, М. Лисиця, Юлія Білович, Н. Шайняк, а 15 ц. А. Зімянська. Решта дали дрібними датками.

За Комітет: **Дмитро Дрозда**, касієр.

—o—

ДІКСОНВІЛ, ПА.

На інвалідів.

В церкві св. Івана Хрестителя зібрано та переслано через Обєднання на інвалідів $2.50.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Просвіту.

Оцінюючи значіння Тов. Просвіта та її ролю у відродженні українського народу, від. 204 У. Н. Союзу пересилає з нагоди наближаючогося її 70-літнього ювилею, $20, а саме, $10 як грудневий „Дар Просвіті" і $10 яко членську вкладку. Ту жертву переслано через Обєднання.

М. Близнак, секр.

ЗНАЛИ ЦЕ ВЖЕ ТОМУ 4,000 ЛІТ

—o—

Тисячелітня жіноча мода.

Одяг старинних єгиптянок був дуже одностайний і цілі тисячеліття оставався для більшости жінок такий самий. Ми собі уявляємо, що обовязком гарної або світової жінки є часто прикрашувати та змінювати тоалєту. В Єгипті було інакше. Одяг жінок був наче однострій, зате одяг мужчин визначався пишнотою й часто мужеська мода змінювалася. Головним одягом жінки була звичайна сорочка, що починалася під грудьми, а спливала рівно аж по кістки. До рамен була прикріплена двома пасками. Була така вузька, що визначалися під нею обриси тіла, а чим жінка була знатнішого роду, тим мала сорочку з ніжнішого полотна, яке було часом таке тонесеньке, що тіло зовсім просвічувало. Годі забувати, що одяг часом мав чародійне або релігійне значіння. Деякий рід одягу носили як охорону перед злими духами й тим пояснюється, що довгі літа держалися одної моди. При жіночому одязі стид не відгравав ніякої ролі й навіть найзнатніші жінки не боялися відкривати тіло, коли того вимагала мода або етикета. Преспокійно оставляли відкриті груди, ба за часів Аменофіса IV було звичаєм, що королева та знатні жінки оставляли відкритою цілу передню частину тіла.

Багато самоцвітів, коротке волосся.

Тому, що одяги жінок були одностайні та без прикрас, винагороджували собі це жінки ріжними оздобами, перловими намистами, коралями з кереміки, на-пів дорогих каменів, золота та срібла. Носили ковтки з дорогих металів і каменів, перстені, нараменники, кільця на ногах. Годі забувати про найважнішу жіночу прикрасу — волосся. При всяких святочних нагодах жінка не показувала свого власного волосся, а насаджувала собі перуку з тяжкого штучного волосся, яке робили з овечої вовни. Перука мала розділ посередині, спадала часто аж на рамена та бувала переплетена коліровими стяжечками. Зрідка подибуємо образи з тих часів, на яких жінка зображена булаб із своїм волоссям.

Ріжні штучні зачіски мали підкреслювати прикмети лиця. А що нема нічого нового під сонцем, подибуємо вже тому стільки тисячеліть назад жіночі голови з підстриженим волоссям. Підстригали волосся не так коротко, як у наших часах, бувало теж волосся підстригане на шиї по мужеськи та закручене в кучері.

Масти й барвила.

Самособою, що в будуарі знатної жінки не бракувало ріжних коробочок, яких містота ще помагала штучно збільшувати красу. Було тут зеркало з дуже вигладженої міди з мистецьки виробленою ручкою. Та найважнішим із усього були ріжні олійки, масти, барвила, які мусіла мати кожна знатна жінка. Зеленим барвилом натирали собі долішні повіки, чорним горішні повіки та брови. На уста накладали багато червоної фарби.

Перфуми та фарбування волосся.

Вживали дуже багато ріжних перфум і запашних мастей, найчастіше масть, що звалася кифі, яку знали теж старинні греки. Одначе людина зчасом старіється й одною з найбільших журб єгиптянок було те, що вони сивіли та що їм випадало волосся, може бути, що також тому, що дуже часто носили перуки. Єгипетські лікарі мали проти того ріжні способи, які до наших часів заховалися у старих папірусах. Та хто зна, чи помагали. Теперішні лікарі над цими приписами часто вертять головою. Проти сивіння, мовляв, помагала масть, зварена з оливи та з крови чорного теляти. Все щось у такому лікарстві мусіло бути з чорного звіряти, щоби барва могла перенестися на людину.

Проти випадання волосся, мовляв, найліпша була масть, яку нібито винайшла одна королева із VI династії 2,500 літ перед Христом. Треба зварити осляче копито із песячою ногою та з кістками дактилів в оливі. Така помада, мовляв, напевно поможе.

Жіночі гутірки, солодощі, вино.

Як бачимо на старих образах, гарні жінки часто сходилися, вбрані та прикрашені цвітами в волоссі або у руці. Сідали на стільцях або на низьких подушках, а обслуговували їх стрункі служниці. Бачимо часто, як цікавилися одягами та прикрасами приятельок, як пробували пальцями матерію та дорогоцінности, а в старих текстах читаємо, що часто гуторили про одяги, та не бракувало відказування на службу. При забаві їли солодкі страви та пили вино, яке заступало нашу каву. Бачимо теж на малюнках жінки в товаристві мужчин, як весело забавляються, окружені єгипетськими кавалірами.

Лише танець був інакший.

На ріжних святах ніколи не хибувало танцю, одначе ніколи не танцювали парами, мужчина та жінка. Дівчата та жінки все були строго відділені від мужчин, отже танцювали самі танцюристи або танцюристки. Тисячеліттями положення жінок усе було однакове. Зміна настала щойно тоді, як до Єгипту став вдиратися грецький вплив і грецька культура поширилася в усіх верствах. Вкінці, як Єгипет здобув Олександер Великий та після його смерти, як на єгипетському престолі засіли птолемейці, грецьке племя, грецькі звичаї витиснули нараз стару єгипетську культуру, а новоосноване місто Олександрія стало світовим грецьким містом.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В суботу в ночі, 12-го грудня, б. р., помер у 54 році життя ГРИГОРІЙ КОНДРАЦЬКИЙ, член товариства „Мир", від. 232 У. Н. Союзу в Філядельфії, Па.

Похорон відбудеться в четвер рано, 17. грудня, з галі української Громади при 23-тій і Бравн і укр. католицької катедри при Френклин вул.

До У. Н. Союзу належав 10 літ. Був родом з Вікна, пов. Скалат, Зах. Україна.

Всі члени обовязково мають бути на зборах в середу, в год. 7.30 ввечір.

Земля Йому Пером.

М. Туркот, секр.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(72)

На дворі вже темніло. Хитрий Бобольо йшов стежками в напрямку печери, що вела попід землю над беріг ріки. Ця ріка потім вела до замку Люлімія. За Бобольом ступав слухняно Олд Таймер, не підозріваючи нічого злого. Над ними, перескакуючи з галузи на галузь, а з дерева на дерево, слідив Тарзан враз з малпою Нкімою.

„Знаєш що, Тарзане", промовила Нкіма, „мене чогось находить ляк. Можеб ми так назад завернули?" „Коли хочеш, то можеш завертати", відповів Тарзан. Але малпа не рухалася. Хоч вона дуже боялася йти далі, прочуваючи мабуть інстинктом якесь лихо, то ще менше вона мала відваги тепер завертатись без товариства Тарзана.

Тому вона мовчала і на осліп ішла за Тарзаном. Бобольо усунув зелені галузі, якими був прикритий вхід до печери, й увійшов у середину. За ним ішов також Олд Таймер. По кількох хвилинах Тарзан зіскочив з дерева й подався собі в напрямку печери. Зараз за його ногами тягнулася Нкіма, якої ціле тіло тремтіло зі страху.

По якомусь часі Бобольо і Олд Таймер вийшли з темної печери й опинилися над берегом ріки. Перед ними розкрився образ, який наповнив Олд Таймера жахом: кілька кроків перед ними стояв цілий відділ людей-леопардів, узброєних у списи й убраних у повний леопардовий стрій. „Візьміть його і до замку з ним", приказав Бобольо.

Мода.

— Я хотіла би купити капелюх, одначе найновішого фасону.

— Пані будуть такі добрі підождати хвилиночку, мода саме змінюється.

—o—

— Колиб я вас, панно Марійко, поцілував, що ви зробилиб?

— Я ніколи не думаю про небезпеку, доки її нема.

— А коли вже є?

— Тоді зумію сміло глянути їй в очі!